

Nr 68.

Ankom till riksdagens kansli den 10 mars 1939 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion angående inrättande av elektrisk drift å statsbanorna Gävle—Härnösand—Sollefteå.

(4:e avd.)

I en inom andra kammaren av herr N. V. Sandström väckt motion, nr 276, har hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om en allsidig utredning angående behovet och nyttan av inrättande av elektrisk drift å statsbanorna Gävle—Härnösand—Sollefteå, ävensom beträffande kostnaden för ett sådant företag och därav föranledda arbeten samt att Kungl. Maj:t ville till riksdagen inkomma med de förslag, vartill denna utredning kunde giva anledning.

Utskottet. Frågan om en elektrifiering av Ostkustbanan—Gävle—Härnösand (300 km) — jämte den anslutande numera jämväl helt statsägda linjen Härnösand—Långsele (102 km) — behandlades rätt ingående i samband med den år 1933 beslutade elektrifieringen av norra stambanan upp till Ånge. I ett sammanfattande omdöme uttalade järnvägsstyrelsen, att det måste betraktas som en grov nationell misshushållning att utrusta landet med två relativt nära varandra parallelllöpande huvudbanor för den nedre norrlands- trafik, då denna trafik kunde ombesörjas av den utvecklingskraftiga norra stambanan. Även om dessa faktorer numera något förändrats genom att linjen Uppsala—Gävle omlagts till elektrisk drift, torde dock en elektrifiering av Ostkustbanan alltjämt få betraktas som ett mindre räntabelt företag, i all synnerhet som den väl också drager med sig en motsvarande elektrifiering av anslutande tvärbanor.

För att en övergång till den elektriska driftformen skall vara motiverad, förutsattes en stor och koncentrerad trafik, enkannerligen godstrafik. I detta avseende har den inre av de båda parallelllöpande banorna, norra stambanan, med sina grövre räler, sina större och för både tåg möten och godstågsrangering bättre tilltagna stationsanordningar samt sin redan nu för nattåg anpassade trafiktjänst en stor och ännu långt ifrån helt utnyttjad kapacitet.

Vad kustlinjen beträffar, fordras vid en elektrifiering — såsom för övrigt av motionären även antydes — omfattande banförstärkningsarbeten. Särskilt gäller detta Ostkustbanans norra del, Sundsvall—Härnösand, samt i än högre grad den fortsatta linjen — av tertiärbanetyp — Härnösand—Långsele.

Av motionären har ej utan skäl erinrats om den svårartade permanenta arbetslöshet som råder i vissa delar av den norrländska kustbygden och särskilt inom Västernorrlands län. Men då detta främst genom industriella omläggningar uppkomna vanskliga läge av motionären framskjutes som ett huvudskäl för en Ostkustbanans elektrifiering, må häremot erinras, att en banelektrifiering jämte därmed sammanhängande banförstärkningsarbeten är ett företag, som i stort sett endast lämnar sysselsättning för specialutbildad arbetskraft. För befolkningen i de bygder, genom vilka banan går fram, torde väl de ökade arbetstillfällena bliva obetydliga. Rätt uppenbart för envar bör i varje fall vara, att nämnda rent lokala sysselsättningseffekt ej kan komma att stå i något som helst rimligt förhållande till de högst avsevärda, i huvudsak på monterings- och bantekniska arbeten samt leveranser av elektriskt materiel belöpande kapitalutläggningen.

Trots vad som sålunda anförts kan måhända motionärens tanke på denna norrländska kustlinjes elektrifiering framdeles befinnas böra förverkligas. Insatt i ett större sammanhang kan företaget då måhända befinnas motiverat även som en åtgärd mot arbetslöshet och depression. Enligt vad utskottet inhämtat är en sådan möjlighet ingalunda för järnvägsstyrelsen främmande. Förutsättas får också, att det i god tid före de nu föreslagna elektrifieringarnas slutförande omkring år 1943 och än tidigare i den mån konjunkturerna så påkalle har tillfyllest klarlagts i vad mån den elektriska driftens utsträckning även till andra linjer däribland de av motionären angivna norrländska kustlinjerna kan böra förekomma.

Under åberopande härav får utskottet hemställa,

att motionen II: 276 ej må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 10 mars 1939.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS RÅSTOCK.

Närvarande: se under utlåtandet nr 67.